

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Predikotext är episteln för söndagen före domsöndagen: Upp 22:10–17. Vi ska lyssna till den efter hand som vi studerar texten vers för vers.

10 Och han sade till mig: "Försegla inte profetians ord i denna bok, för tiden är nära. 11 Den orättfärdige ska fortsätta göra orätt och den orene fortsätta orena sig, och den rättfärdige ska fortsätta göra det rätta och den helige fortsätta helga sig."

12 "Se, jag kommer snart, och jag har min lön med mig för att ge åt var och en efter hans gärningar. 13 Jag är A och O, den förste och den siste, begynnelsen och änden.

14 Saliga är de som tvättar sina kläder så att de får rätt till livets träd och får komma in genom portarna till staden. 15 Men utanför är hundarna och ockultisterna, de sexuellt omoraliska och mördarna, avgudadyrkarna och alla som älskar lögnen och ägnar sig åt den.

16 Jag, Jesus, har sänt min ängel för att vittna om allt detta för er i församlingarna. Jag är Davids rotskott och ättling, den klara morgonstjärnan."

17 Och Anden och bruden säger: "Kom!" Och den som hör det ska säga: "Kom!" Och den som törstar ska komma, och den som vill ska fritt få ta emot livets vatten.

Bön: Jesus, hjälp mig att vaka och vara beredd att möta dig den dagen du kommer. Amen.

I ett gammalt Nya testamente som jag fått från mitt hem är insidorna av pärmarna fullskrivna med anteckningar. En text lyder: "Skrivit Den 25te may år 1847, Johan Johansson Sandvik är rättte egaren till denna boken. Den som denna boken stjäls eller ondandöljer han skall sitta på helvetets ..." – sedan kan jag inte tyda texten.

På en annan sida finns en del av textorden inskrivna: "Saliga äro de, som hålla hans bud, på det deras magt skall vara i lifsens trä, och ingå genom portarne i staden. Ty utan til äro hundar, och trollkarlar, och bolare, och mandråpare, och afgudadyrkare, och alla de som älska och göra lögnen. Skrifwet af Johan Johansson Sandvik första söndagen i fastlagen om morgonen år 1849."

Johan Johansson Sandvik var min farfars morfar, född 1801. Den slitna boken och anteckningarna vittnar om ett stort allvar, en pietistisk fromhet. Det är tydligt att man läste Uppenbarelseboken och såg klart att det finns två vägar, två ställen som väntar människor efter döden. Johan har valt ut ord som talar om saligheten innanför portarna men också risken att bli utanför. Hur väl han förstod salighetens väg framgår inte, och vi ska lite senare se på orsaken till att citatet avviker från det som vi läste från Folkbibeln, nämligen då det står: "Saliga äro de som hålla hans bud."

I dag har vi söndagen före domsöndagen och ordparet *innanför eller utanför* är högst centralt. Vi minns kanske en sångvers:

*Innanför eller utanför brölloppssalen en gång,
innanför eller utanför evigheten så lång?
Innanför eller utanför,
lyss till min frågande sång.
Innanför eller utanför, var ska du stå en gång?*

Slutet är nära

10 Och han sade till mig: "Försegla inte profetians ord i denna bok, för tiden är nära."

Johan hade lytt denna förmaning. Han läste och rannsokade orden och skrev upp dem innanför pärmen till Nya testamente. Han ville inte att denna bok skulle gömmas undan. Texten är från slutet av Bibeln, från det allra sista kapitlet i Uppenbarelseboken. Under kyrkans historia har många önskat försegla denna bok som uppfattats som oklar. Många villfarelser har hämtats från feltolkningar av de bilder och symboler som präglar boken. Därför var också Luther i yngre år skeptisk till att boken skulle vara med i Bibeln, men senare ändrade han åsikt och erkände att den ger oss ett gudomligt budskap genom Johannes. Den ska inte förseglas, utan läsas och predikas.

Boken talar om den kristna kyrkans vedermödor men också seger genom Lammet. Det slaktade, hatade men triumferande Lammet är den genomgående röda tråden. Den yttersta domen och den dubbla utgången behandlas upprepade gånger. Kapitel 22 är en sammanfattning. Vi är nu framme vid världshistoriens sista dag, den dag när Jesus kommer igen till

domen. Därför ges inte mera någon tid till bättring för den som inte känt Jesus:

11 "Den orättfärdige ska fortsätta göra orätt och den orene fortsätta orene sig."

När tiden är ute ska man inte längre kunna ropa till Jesus, som de ovisa jungfrurna gör enligt liknelsen i Matt 25: Herre, öppna för oss! Då ska han svara: "Jag känner er inte." Den som inte har känt Jesus här i tiden och bekänt honom som sin Herre och Frälsare ska vara utanför den dagen.

Men på motsvarande sätt ska den som känner Jesus vara förvissad om sin salighet:

"Den rättfärdige ska fortsätta göra det rätta och den helige fortsätta helga sig."

Den dagen bekräftas det som Jesus säger i Joh 10: *Ingen ska rycka dem ur min hand.* Då ska inte djävulen längre kunna fresta till avfall, då är inte det onda köttet längre med och kan inte mera förföra hans folk.

12 "Se, jag kommer snart, och jag har min lön med mig för att ge åt var och en efter hans gärningar."

Jesus understryker att han kommer snart. Det har under kyrkans tid varit en fast förhoppning, särskilt under tider av förföljelse, men hans kyrka har alltid levt under svårigheter när den bekänt sig till hans ord. Orden om lönen som han ska ha med sig finns också i Jes 40:10 (och 62:11):

Ja, Herren Gud kommer med kraft, hans arm visar sin makt. Se, han har med sig sin lön, hans segerbyte går framför honom.

Den lön som det talas om är nådelönen, den himmelska saligheten som hans trogna ska få efter möda och lidanden här på jorden. Då ska det verkligen visa sig vem som har segrat. Då har djävulens makt slutligt tagits bort och han och hans anhang ska tvingas att gå bort till evig skam.

Jesus är sann Gud

13 "Jag är A och O, den förste och den siste, begynnelsen och änden."

Den som talar är Jesus själv, den som varit med ända från början, före skapelsen. Han har presenterat sig redan i början av Uppenbarelseboken (Upp 1:8):

Jag är A och O, säger Herren Gud, han som är och som var och som kommer, den Allsmåktige.

Lite längre fram presenterar Johannes honom som "en som liknade en Människoson". Samma ord säger han som sitter på tronen enligt Upp 21:6:

Jag är A och O, begynnelsen och änden.

Det är inget tvivel om att Jesus är sann Gud, han som sitter på tronen och han som är den Allsmåktige. Lyssna därför noga till hans ord.

De saliga: innanför

Så kommer vi till den mening som har översatts annorlunda i äldre biblar, som i Karl XII:s bibel som Johan Johansson citerade.

14 "Saliga är de som tvättat sina kläder så att de får rätt till livets träd och får komma in genom portarna till staden."

Här finns två olika textvarianter av grundtexten. Det andra alternativet är: "Saliga är de som håller hans bud så att de får rätt ..." Det kan verka som en stor skillnad mellan att tvätta sina kläder och att hålla hans bud, men i grekiska skiljer det bara på några få bokstäver. Det är lätt att tänka sig att det blivit fel avskrivet om kopian man skriver av från är lite blurrig. Alla moderna översättningar som jag kollat har den version som Folkbibeln använder. Men ingen av tolkningarna strider mot Bibelns huvudbudskap.

Att tvätta kläderna finns också nämnt i Upp 7:14 och beskriver den stora skaran inför Guds tron:

De har tvättat sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod.

Det här beskriver Kristi passiva lydnad, som tillräknas oss i tron. Det är hans blod som rann för oss på Golgata kors, som tvättar oss rena från synderna. Därför får vi komma inför tronen rena och vita, rättfärdiggjorda i hans blod och genom tron på honom. Den rättfärdighetsdräkt som Jesus har klätt på oss i dopet kan aldrig fläckas ner.

Varianten att de som håller Guds bud ska friförklaras i domen ingår i domsöndagens evangelium, då Jesus ska hänvisa till de troendes frukter i livet som bevis för att de har trott

på honom och känns igen av honom. De kristnas heliga gärningar är redan beredda av Jesus och helgade i honom, så att de är fullkomliga. Här handlar det om Kristi aktiva lydning, som tillräknas oss som våra heliga gärningar. Vi kan också tänka på Jesu ord i hans avskedstal, som han upprepar flera gånger: *Den som älskar mig håller mina bud.* Därför vill vi med glädje hålla hans bud och inte trampa hans blod under våra fötter genom att förkasta hans nåd.

De osaliga: utanför

15 "Men utanför är hundarna och ockultisterna, de sexuellt omoraliska och mördarna, avgudadyrkarna och alla som älskar lögnen och ägnar sig åt den."

Varför nämns hundar först? Är det här ett uttryck för att hundarna inte kommer till himlen? Sen kommer ju en uppräknings av uppenbara synder, som vi människor gör.

Nej, det handlar nog inte om vårt husdjur. En möjlig förklaring som nämns av kommentatorn Siegbert Becker, och också med hänvisning till honom av Lars Borgström, är att hundar uttrycker en sammanfattning av alla dem som blir osaliga. Hundar räknades om orena djur av judarna. Jesus hänvisade också till hundar när han mötte den kananeiska kvinnan (Matt 15:26). Om den här tanken är rätt måste man översätta lite annorlunda, och det är grammatikaliskt helt möjligt: Men utanför är hundarna, dvs ockultisterna ...

I Upp 21:8 finns en liknande uppräknings:

Men de fega, de otroende och de skändliga mördarna och de sexuellt omoraliska, ockultisterna, avgudadyrkarna och alla lögnare, de ska få sin del i sjön som brinner av eld och svavel.

Den här listan börjar med de fega. Det kan kanske överraska oss. Men vi ska tänka på de kristnas situation under förföljelsetiderna när det här skrevs. De utsattes för utpressning: om de avsvor sig sin tro på Jesus skulle de behålla sina liv, men om de inte gjorde det mötte de döden. Det var många som var fega och valde ett kort jordiskt liv i stället för att bekänna och bli evigt saliga. Johannes talar ofta om ständaktighet. Det var en egenskap som var livsvik-

tig, ja den var avgörande för att förbli i nåden. Det fanns verkligen orsak att varna för feighet.

Som helhet kan vi säga att det som räknas upp är vittnesbörd om att förtappelsen är säker för dem som dör i sina synder, utan Jesus. Utan Jesus och hans rättfärdighet står vi utanför porten när han kommer. Det är ingen orsak att analysera de olika synderna som nämns. Det är sådant som vi alla måste bekänna inför lagens anklagelse, om vi inte har Jesus som täcker över synderna med sin ställföreträdande helighet. Paulus har ju också framställt olika listor över köttets gärningar, som leder till evig död. Listan är skarpa ord till varning för den gamla människan, som hotar alla kristna.

Den sannes vittnesbörd

Nu understryker Jesus vem han är som har sänt detta budskap, inte bara till Johannes utan till alla församlingarna i Mindre Asien och också till oss:

16 "Jag, Jesus, har sänt min ängel för att vittna om allt detta för er i församlingarna."

Ängel betyder *sändebud*. Ibland har Jesus sänt sitt gudomliga budskap med ett himmelskt sändebud, en ängel. Här är det han som talar. Men oberoende av talaren är det ett kraftfullt Guds ord som vi ska fästa uppmärksamhet vid. Jesus fortsätter med att presentera sig:

"Jag är Davids rotskott och ättling, den klara morgonstjärnan."

För det mesta tolkar man rotskott som det skott som skjuter upp från Ishais avhuggna stam, en telning från roten (Jes 11:1). Men ordet avser egentligen själva roten och är därmed inte det samma som ättling. Roten finns före rotskottet och därmed före David, medan ättlingen kommer efter David. Här kan man se en undervisning om Kristi två naturer: som Gud finns han före David, som människa är han Davids ättling. Han är Davids rot. Det kan vi tänka på när vi snart åter ska sjunga "Det är en rot utsprungen av Isais rot och stam".

Jesus presenterar sig också som den klara morgonstjärnan. Vi vet att det är planeten Venus som brukar kallas morgonstjärnan. Vissa tider på året visar den sig i stor glans på morgonhimlen strax före och under gryningen. Den förebådar dagens ankomst. På samma sätt är Jesu återkomst för hans trogna en säkert

löfte om att den nya, eviga dagen som aldrig mera ska följas av någon mörk natt.

Kom!

*17 Och Anden och bruden säger: "Kom!"
Och den som hör det ska säga: "Kom!"
Och den som törstar ska komma, och den
som vill ska fritt få ta emot livets vatten.*

Här kommer en inbjudan till det himmelska bröllopet, det som Jesaja har sett i fjärran och inbjudit till, och som Jesus har talat om i sina liknelser. Anden är den som inbjuder via Ordet. Det är hans verktyg, hans tveeggade svärd. Och han använder kyrkan eller församlingen för att föra ut Ordet genom dess kallade tjänare. Bruden är hans församling. Hon får inte vara tyst, utan ska se till Ordet predikas. Och så gäller det för den som hör det att låta inbjudan gå ut. Det är missionsbefallningen, där varje kristen är kallad att på sin plats tala om Jesus för sina medmänniskor. Varna för att man kan stå utanför en stängd dörr en dag. Påminn om att bara den som klädd i Jesu rättfärdighet får komma in. Och berätta om vägen att få denna rättfärdighet. Berätta om hur Jesus tagit på sig hela världens synder och lidit straffet för dem i vårt ställe, hur han har kallat oss och döpt oss och därmed klätt på oss de kläder som behövs för bröllopet. Bjud de törstiga: kom och drick för intet! Ge de hungrande Guds ord utan pengar, utan att ställa krav på egna förtjänster.

Många är vilseledda av falska röster som inbillar oss att det är vi själva som ska ordna med frälsningen genom egen kraft och vishet. Men när den kraften inte finns, när vi kommer till korta på grund av lagens stränga bud, då blir det en törst efter nåd. Är du en av de många som törstar efter frid i den oroliga världen? Då behöver du Jesus. Och han säger: *Den som törstar ska komma, och den som vill ska fritt få ta emot livets vatten.*

Ja, kom i dag vem än du är
som fridlös irrar än
i världens öken här och där
långt skild från denne vän!
Dess usla brunnar ger ju ej
det vatten som förslår
att stilla själens törst, o nej,
han ensam det förmår.